

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI (UE) 2015/1582

z dnia 17 lipca 2013 r.

w sprawie środków pomocy SA.30704 – 12/C (ex NN 53/10), wdrożonych przez Łotwę na rzecz łotewskiego banku hipotecznego i ziemi – „pion komercyjny”

(notyfikowana jako dokument nr C(2013) 4406)

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag ⁽¹⁾ zgodnie z przywołanymi artykułami,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Dnia 19 listopada 2009 r. Komisja zatwierdziła dwa środki służące dokapitalizowaniu na rzecz łotewskiego banku hipotecznego i ziemi ⁽²⁾ (zwanego dalej „MLB” lub „bankiem”) na łączną kwotę 72,79 mln LVL ([102,5–103,6] mln EUR), które przyznano bankowi odpowiednio w styczniu i listopadzie 2009 r. ⁽³⁾ („decyzja z listopada 2009 r.”).
- (2) Dnia 1 kwietnia 2010 r. władze łotewskie zgłosiły dalsze dokapitalizowanie w kwocie 70,2 mln LVL (100 mln EUR), które wdrożono w dniu 23 marca 2010 r. Zgłoszenie zarejestrowano w dniu 6 kwietnia 2010 r. Władze łotewskie przekazywały Komisji dalsze informacje w okresie od maja 2010 r. do stycznia 2012 r. ⁽⁴⁾.
- (3) W dniu 26 stycznia 2012 r. Komisja postanowiła ⁽⁵⁾ zatwierdzić tymczasowo środek służący dokapitalizowaniu w wysokości 70,2 mln LVL, przyznany w dniu 23 marca 2010 r., środek służący dokapitalizowaniu w wysokości 50 mln LVL, przyznany bankowi pod koniec 2011 r. (przyznany jako instrument pomocy na utrzymanie płynności finansowej, który miał zostać przekształcony w kapitał), rezerwy instrument pomocy na utrzymanie

⁽¹⁾ Dz.U. C 130 z 4.5.2012, s. 42.

⁽²⁾ W języku łotewskim Latvijas Hipoteku un zemes bankas.

⁽³⁾ Decyzja Komisji w sprawie pomocy państwa NN 60/09 Dokapitalizowanie łotewskiego banku hipotecznego i ziemi, z dnia 19 listopada 2009 r. (Dz.U. C 323 z 31.12.2009, s. 5).

⁽⁴⁾ Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w motywach 3–21 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji dotycząca pomocy państwa SA.30704 (12/C) (ex NN53/10) – Dodatkowe środki pomocy dla łotewskiego banku hipotecznego i ziemi z dnia 26.1.2012 r. (Dz.U. C 130 z 4.5.2012, s. 42).

płynności w wysokości do 250 mln LVL na rzecz banku, gwarancje dla wierzycieli międzynarodowych pionu komercyjnego MLB w wysokości do 32 mln LVL i pomoc na utrzymanie płynności finansowej w wysokości do 60 mln LVL na likwidację aktywów o obniżonej jakości w ramach HipoNIA, spółki zarządzania aktywami należącej do MLB i finansowanej przez ten bank, oraz wszczęć procedurę określoną w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktatu”) w odniesieniu do tych środków w zakresie, w jakim były one wymagane do restrukturyzacji pionu komercyjnego MLB („środki restrukturyzacyjne”) i przyniosły korzyść jego pionowi rozwoju oraz w kontekście planu przekształcenia MLB ⁽¹⁾ („decyzja o wszczęciu postępowania”). Komisja miała wątpliwości co do zgodności środków restrukturyzacyjnych z rynkiem wewnętrznym w świetle *Komunikatu Komisji w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regułami pomocy państwa* ⁽²⁾ („komunikat w sprawie restrukturyzacji”).

- (4) Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag dotyczących środków restrukturyzacyjnych. Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron.
- (5) W dniu 22 marca 2012 r. odbyło się spotkanie władz łotewskich z Komisją.
- (6) W dniu 5 kwietnia 2012 r. Łotwa przedstawiła swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania.
- (7) W okresie od maja 2012 r. do czerwca 2013 r. Łotwa i Komisja regularnie wymieniały informacje. Łotwa powiadamiała Komisję o poczynionych postępach w procesie prywatyzacji komercyjnej części banku, kilkakrotnie przekazując informacje.
- (8) Dnia 23 maja 2013 r. Komisja zwróciła się o udzielenie dodatkowych informacji. Pismem z dnia 3 czerwca 2013 r. Łotwa odpowiedziała na prośbę o udzielenie informacji, z wyjątkiem pytań dotyczących pionu rozwoju banku. Jednocześnie Łotwa dostarczyła liczne dokumenty potwierdzające, w tym aktualne informacje dotyczące sprzedaży komercyjnej części MLB.
- (9) Dnia 21 czerwca 2013 r. władze łotewskie poinformowały Komisję, że w drodze wyjątku zgadzają się na przyjęcie niniejszej decyzji w języku angielskim.
- (10) Dnia 28 czerwca 2013 r. Łotwa poinformowała Komisję, że w rzeczywistości udzieliła pożyczki na rzecz spółki HipoNIA w wysokości 70,98 mln LVL, przekraczając tym samym o około 11 mln LVL kwotę środka tymczasowo zatwierdzoną w decyzji o wszczęciu postępowania.

2. FAKTY

2.1. Beneficjent – MLB

- (11) W dniu 19 marca 1993 r. rząd łotewski utworzył MLB jako bank państwowy. Łotewskie Ministerstwo Finansów posiada 100 % udziałów banku.
- (12) MLB jest średniej wielkości bankiem na Łotwie oferującym detaliczne usługi bankowe. MLB pełni dwojaką rolę – działa zarówno jako bank rozwoju, jak i uniwersalny bank komercyjny ⁽³⁾.

⁽¹⁾ W szczególności Komisja wyraziła wątpliwości w stosunku do rekompensaty z tytułu instrumentów pomocy, zakończenia komercyjnej działalności MLB, przywrócenia długotrwałej rentowności działalności gospodarczej grupy MLB, zorganizowanej likwidacji niesprzedanej działalności komercyjnej i środków wyrównawczych.

⁽²⁾ Dz.U. C 195 z 19.8.2009, s. 9.

⁽³⁾ Więcej szczegółowych informacji na temat MLB można znaleźć w motywach 22–42 decyzji o wszczęciu postępowania.

- (13) Grupa MLB składa się z MLB i jego jednostek zależnych. Wszystkie jednostki zależne banku prowadzą działalność o charakterze komercyjnym. Do głównych jednostek należą:
- SIA „Riska investiciju sabiedriba”, spółka celowa („RIS”),
 - SIA „Hipolizings” („Hipolizings”), podmiot świadczący usługi leasingowe (głównie leasing pojazdów), którego udział w rynku na dzień 30 czerwca 2011 r. wynosił 5 %, finansowany wyłącznie przez MLB za pośrednictwem pożyczki w wysokości 49 mln LVL,
 - IPS „Hipo Fondi”⁽¹⁾ („Hipo Fondi”), spółka zarządzania aktywami, zarządzająca funduszem państwowego obowiązkowego kapitałowego systemu emerytalnego (drugi filar) w wysokości 34 mln LVL (około 4 % udziału w rynku), należąca w 51 % do jednostki zależnej banku RIS; spółka Hipo Fondi prowadziła działalność jako samodzielny podmiot, lecz korzystała z sieci oddziałów, usług sprzedawców i wsparcia IT MLB,
 - SIA „Hipoteku bankas Nekustama Ipasuma Agentura” („HipoNIA”) jest spółką zarządzania aktywami zagrożonymi⁽²⁾, zarządzającą portfelem aktywów, finansowaną wyłącznie przez MLB.
- (14) Zgodnie z planem przekształcenia opisanym w motywach 45–95 decyzji o wszczęciu postępowania MLB jest przekształcany w całości w bank rozwoju (tj. bank wspierający w imieniu państwa realizację polityki strukturalnej, gospodarczej i społecznej zgodnie ze swoją misją publiczną). W tym celu likwidowana jest jego działalność komercyjna.
- (15) Łotwa powołała niezależnego doradcę zewnętrznego w celu przygotowania koncepcji dotyczącej instytucji działających na rzecz rozwoju na Łotwie. W dniu 11 lutego 2011 r. Komisji i Międzynarodowemu Funduszowi Walutowemu (MFW) został przedłożony pierwszy projekt „Sprawozdania dotyczącego optymalizacji systemu instytucji finansowych działających na rzecz rozwoju na Łotwie”.
- (16) W projekcie sprawozdania zawarto zalecenia dotyczące m.in. utworzenia pojedynczej instytucji działającej na rzecz rozwoju (SDI), jednocześnie uznając potrzebę zapewnienia niezależności tej instytucji poprzez utworzenie jej na mocy specjalnej ustawy i poprzez utworzenie niezależnych organów decyzyjnych. W tym kontekście w projekcie sprawozdania określono potrzebę stworzenia od podstaw funkcjonalnej struktury SDI opartej na pełnym przeglądzie istniejących programów oraz ich potrzeb funkcjonalnych i odnoszących się do personelu, w szczególności w odniesieniu do funkcji oceny ryzyka i zarządzania ryzykiem.
- (17) Ponadto w sprawozdaniu podkreślono potrzebę interwencji ze strony państwa poprzez instrumenty pośrednie (gwarancje indywidualne i portfelowe, kapitał wysokiego ryzyka, fundusze typu mezzanine itd.), jednocześnie odchodząc od dużych bezpośrednich pożyczek i pozostawiając interwencje bezpośrednie wyłącznie jako możliwość w kilku bardzo szczególnych i uzasadnionych przypadkach (mikropożyczki, rolnicy itd.).
- (18) Według projektu sprawozdania pośrednie przekazywanie wspieranych przez państwo pożyczek zwiększyłoby dostęp do potencjalnych beneficjentów takich programów oraz poprawiłoby oszczędność kosztową dystrybucji i współpracę z sektorem banków komercyjnych.

2.2. Strategia restrukturyzacji: sprzedaż własnej komercyjnej działalności przez MLB

- (19) Zgodnie z uzupełniającym protokołem ustaleń podpisanym w lipcu 2010 r. niezależny doradca miał sporządzić plan przekształcenia MLB. Doradcy zlecono przygotowanie scenariuszy przekształcenia banku, aby można było przeprowadzić podział aktywów i zobowiązań związanych z finansowaniem rozwoju oraz prywatyzację banku

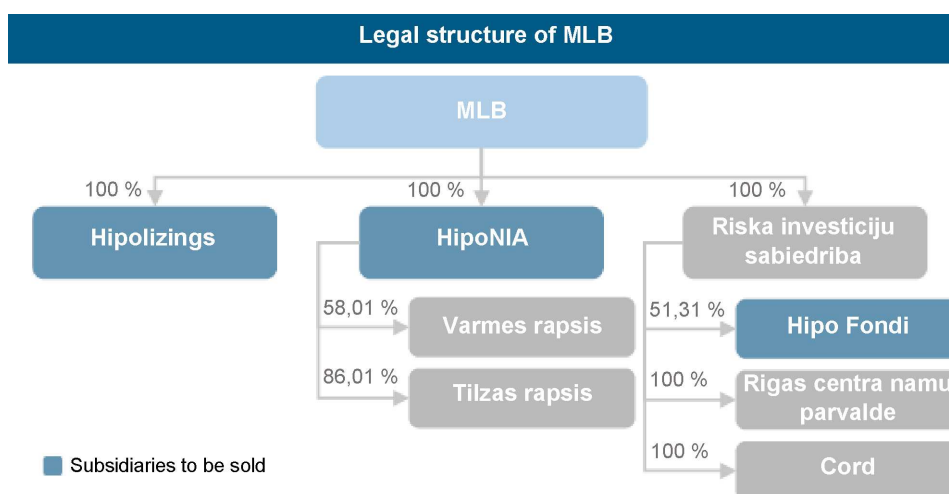
⁽¹⁾ Hipo Fondi jest samodzielną spółką zarządzania aktywami, której rachunkowość i zarządzanie są niezależne. Znaczny część udziału w spółce ([42–43] %) mają aktywni akcjonariusze.

⁽²⁾ Należą do nich przede wszystkim pożyczki i nieruchomości.

wraz z jego działalnością komercyjną albo przekształcić bank w taki sposób, by można było sprzedać działalność komercyjną, pozostawiając pion rozwoju.

- (20) Po przeprowadzeniu analizy sytuacji finansowej banku, w planie przekształcenia przedstawionym w kwietniu 2011 r. („plan przekształcenia z kwietnia 2011 r.”) niezależny doradca stwierdził, że najlepszy scenariusz polegałby na sprzedaży aktywów komercyjnych MLB w pakietach w odpowiednim czasie.
- (21) W dniu 1 listopada 2011 r. rząd łotewski zatwierdził strategię sprzedaży zaleconą w planie przekształcenia z kwietnia 2011 r., a w szczególności sprzedaż pionu komercyjnego MLB w sześciu pakietach.
- (22) Na wykresie 1 przedstawiono podmioty należące do grupy MLB, które sprzedano jako podmioty prawne w ramach transakcji nabycia praw udziałowych.

Wykres 1

Przegląd podmiotów prawnych należących do grupy MLB ⁽¹⁾

Źródło: władze łotewskie

- (23) Na dzień 31 sierpnia 2011 r. aktywa i zobowiązani pionu komercyjnego MLB planowanych do sprzedaży obejmowały:

— portfel pożyczek komercyjnych i udziały w jednostkach zależnych (HipoNIA, Hipolizings i Hipo Fondi) o wartości 283,8 mln LVL,

— depozyty o wartości 356,1 mln LVL.

- (24) Proces sprzedaży przeprowadzono z pomocą uznanego doradcy zewnętrznego. Początkowo skontaktowano się z 121 potencjalnymi nabywcami. 98 z nich otrzymało teaser – 18 spośród nich podpisało umowę o nieujawnianiu informacji, 51 nie było zainteresowanych, a 29 nie udzieliło odpowiedzi. Do dnia 16 grudnia 2011 r., tj. na koniec pierwszego etapu procesu sprzedaży, otrzymano dziewięć wstępnych ofert. Do dnia 11 stycznia 2012 r., w trakcie drugiego etapu procesu sprzedaży, trzech potencjalnych nabywców złożyło poprawioną oferty, sześciu podtrzymało swoje wstępne oferty oraz złożona została jedna nowa oferta. Wszyscy ci potencjalni inwestorzy

⁽¹⁾ Przedstawiono wyłącznie jednostki zależne, których udział wynosi co najmniej 50 %.

otrzymali dostęp do biura danych. Na tym etapie procesu trzech potencjalnych nabywców wycofało się, a jeden wyraził zainteresowanie jedynie częściami dwóch pakietów (pakietów 2 i 3), lecz nie złożył konkretnej oferty. W rezultacie do dnia 16 marca 2012 r. otrzymano ostateczne oferty od czterech potencjalnych inwestorów, które w większości dotyczyły jednego z pakietów, chociaż jeden potencjalny nabywca złożył ofertę dotyczącą trzech pakietów.

Pakiety

- (25) Zatwierdzona przez władze łotewskie w dniu 1 listopada 2011 r. strategia sprzedaży opierała się na początkowym podziale aktywów i zobowiązań MLB na sześć oddzielnych pakietów, zgodnie z badanym poziomem zainteresowania na rynku. W trakcie procesu sprzedaży pakiet 3 podzielono na dwa oddzielne pakiety, 3 A i 3B. Pakiety sprzedano oddzielnym nabywcom, a pozostałe aktywa i zobowiązania MLB przekazano do pionu rozwoju. Do dnia 30 czerwca 2013 r. proces został zakończony i zbyto wszystkie pakiety. Na pakiety składają się:
- 1) pakiet 1 ⁽¹⁾ i pakiet 2 ⁽²⁾, zawierające większość pożyczek i depozytów komercyjnych, które sprzedano. Proces fizycznie zakończono w dniu 24 listopada 2012 r. Pozostałe warunki handlowe zostaną ustalone w 2013 r. (rekompensata ze strony nabywcy [...] ^(*) ([...] LVL) oraz [...] zgodnie z warunkami umowy sprzedaży ([...] LVL) zawartej z [...]);
 - 2) pakiet 5, w skład którego wchodzi Hipolizings, jednostka zależna MLB zajmująca się leasingiem, sprzedany w dniu 1 sierpnia 2012 r., pakiet 6 obejmujący programy emerytalne drugiego filara, zarządzane przez Hipo Fondi, sprzedany w listopadzie 2012 r. Sprzedaż spółki Hipo Fondi, która jest pozostałą firmą przykrywką, nastąpi w 2013 r.;
 - 3) w skład pakietu 3 wchodzi spłacane terminowo korporacyjne pożyczki związane z deweloperami i sektorem budownictwa. Pakiet podzielono na pakiety 3A i 3B w celu usprawnienia procesu zbywania, ponieważ nie spotkał się on z odpowiednim zainteresowaniem rynkowym. Pakiet 3A sprzedano prywatnemu inwestorowi w dniu 18 czerwca 2013 r., a pakiet 3B sprzedano Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej w dniu 28 czerwca 2013 r.;
 - 4) pakiet 4 ⁽³⁾ dotyczący spółki HipoNIA sprzedano Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej w dniu 28 czerwca 2013 r.
- (26) Jeżeli chodzi o możliwości sprzedaży pakietu 3B i 4, władze łotewskie uznały, że złożone przez inwestorów oferty dotyczące tych pakietów były nieodpowiednie i nie odzwierciedlały rzeczywistej wartości wewnętrznej aktywów ujętych w tych pakietach (według szacunków niezależnego uznanego eksperta). W celu zminimalizowania strat państwo podjęło decyzję o sprzedaży pakietów 3B i 4 Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej.
- (27) Jeżeli chodzi o Hipo Fondi, biorąc pod uwagę oferty otrzymane od inwestorów, spółkę można było sprzedać jako podmiot prawny prowadzący działalność wraz ze wszystkimi zarządzanymi przez nią aktywami albo sprzedać aktywa spółki. Zdaniem Łotwy zdecydowano się na drugą możliwość między innymi dlatego, że zaferowano lepszą cenę za sprzedaż aktywów. W rezultacie sprzedano prawie całą działalność gospodarczą Hipo Fondi, mianowicie trzy programy emerytalne „Rivjera”, „Safari” i „Jurmala”. Oprócz wspomnianym programów emerytalnych spółka Hipo Fondi zarządzała również szeregiem portfeli prywatnych i zamkniętych funduszy inwestycyjnych. Niektóre z nich zostały już zlikwidowane, a pozostałe są w trakcie likwidacji. Hipo Fondi pozostanie wyłącznie firmą przykrywką, nieprowadzącą żadnej aktywnej rzeczywistej działalności, którą można zarządzać. Pozostałą część spółki można byłoby zlikwidować lub sprzedać. Przystąpiono do procesu sprzedaży w odniesieniu do tego podmiotu prawnego i mniejszościowy akcjonariusz Hipo Fondi ⁽⁴⁾ wyraził zainteresowanie nabyciem udziałów [...]. Władze łotewskie zdecydowały się kontynuować sprzedaż na rzecz mniejszościowego

⁽¹⁾ W skład pakietu 1 wchodzi pożyczki detaliczne i niewielkie korporacyjne pożyczki spłacane terminowo, z wyłączeniem ekspozycji na ryzyko w stosunku do deweloperów i sektora budownictwa, o wartości księgowej netto wynoszącej około 94,6 mln LVL łącznie ze wszystkimi detalicznymi i niewielkimi korporacyjnymi depozytami terminowymi i depozytami na żądanie o wartości 244 mln LVL.

⁽²⁾ W skład pakietu 2 wchodzi duże korporacyjne pożyczki spłacane terminowo, z wyłączeniem ekspozycji na ryzyko ze strony deweloperów i sektora budownictwa, o wartości księgowej netto wynoszącej około 27,4 mln LVL wraz ze wszystkimi dużymi korporacyjnymi depozytami terminowymi i depozytami na żądanie o wartości 103 mln LVL.

^(*) Informacje poufne, pominięte fragmenty oznaczono jako [...].

⁽³⁾ W skład pakietu 4 wchodzi udziały spółki HipoNIA i pożyczka wewnątrz grupy udzielona przez MLB na rzecz spółki HipoNIA w wysokości 41,3 mln LVL; w chwili sprzedaży w skład aktywów spółki HipoNIA wchodzić będą głównie pożyczki zagrożone.

⁽⁴⁾ Mniejszościowy akcjonariusz Hipo Fondi, nabywający firmę przykrywką, nie jest powiązany z nabywcą aktywów zarządzanych uprzednio przez Hipo Fondi.

akcjonariusza z powodu lepszego wyniku finansowego i szybszego rozwiązania w porównaniu z likwidacją. Sprzedaż Hipo Fondi jest prawie zakończona. Umowa sprzedaży została podpisana, ale nie została jeszcze sfinalizowana, ponieważ łotewski nadzorca, Komisja ds. rynku finansowego i kapitałowego, dokonuje przeglądu transakcji nabycia. Hipo Fondi nie posiada zarejestrowanych praw własności intelektualnej, a zarejestrowany znak towarowy „hipo” i związane z nim prawa należą do MLB. Jako strona porozumienia z nabywcą, MLB nie sprzeciwił się wykorzystaniu terminu „hipo” w nazwie HipoFondi.

- (28) Jeżeli chodzi o sprzedaż spółki HipoNIA, w dniu 20 czerwca 2013 r. MLB przekazał spółce HipoNIA kapitał w wysokości [...] LVL. Dokapitalizowanie było konieczne, ponieważ przekazanie spółki HipoNIA przez MLB na rzecz Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej nastąpiło przy [...] w stosunku do wartości księgowej, przy czym różnica wyniosła [...] LVL. Różnica została [...] przez MLB, ponieważ był to warunek wstępny przyznania przez Skarb Państwa pożyczki spółce HipoNIA oraz nabycia udziałów HipoNIA przez Łotewską Agencję Prywatyzacyjną. Łączna wartość netto [...] na rzecz MLB pochodząca z transakcji wynosi [...] LVL (tj. [...] w stosunku do wartości księgowej brutto po odjęciu prowizji w chwili rozpoczęcia transakcji).

Tabela 1

Przegląd pakietów i warunków ich sprzedaży

w tys. LVL	Zawartość	Stan aktualny	Inwestor	Wartość księgowa brutto	Wartość księgowa netto	Cena ostateczna/ Wartość ekonomiczna w długim okresie	Kwota dyskonta brutto	Kwota dyskonta netto	Strata brutto	Strata netto
Pakiet 1	Detaliczne i niewielkie korporacyjne pożyczki spłacane terminowo	Sprzedane	SwedBank	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pakiet 2	Duże korporacyjne pożyczki spłacane terminowo	Sprzedane	Swedbank	[...]	—	—	[...]	—	[...]	—
Pakiet 3 A	Spłacane terminowo korporacyjne pożyczki związane z deweloperami i sektorem budownictwem	Sprzedane	Inwestor 2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pakiet 3B	Spłacane terminowo korporacyjne pożyczki związane z deweloperami i sektorem budownictwem	W trakcie	Agencja Prywatyzacyjna	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pakiet 4	HipoNIA: spółka zarządzania aktywami zagrożonymi	W trakcie	Agencja Prywatyzacyjna	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pakiet 5	Hipolizings: spółka leasingowa (pojazdy...)	Sprzedane	Swedbank	[...]	—	[...]	[...]	[...]	[...]	—
Pakiet 6	Hipo Fondi: zarządzanie aktywami państwowego obowiązkowego funduszu emerytalnego	Sprzedane	SEB Bank	—	—	[...]	—	—	[...]	[...]

Źródło: władze łotewskie

- (29) Łączna kwota wygenerowana dzięki sprzedaży była nieznacznie wyższa niż przewidywano w podstawowym scenariuszu przy zakładanym w nim dyskoncie, jeżeli kwoty brutto dyskonta przyjęte strategii sprzedaży zostaną zastosowane do wartości księgowych brutto. Miała miejsce strata w wysokości 53,1 mln LVL w porównaniu z oczekiwaną stratą w wysokości 56,8 mln LVL.

Zakończenie obrotu papierami wartościowymi

- (30) MLB rozwiązuje umowy w sprawie usług powierniczych ze swoimi klientami. Przeprowadzi również demontaż powiązanej infrastruktury IT i przeniesie lub zwolni pracowników.
- (31) MLB praktycznie całkowicie zakończy również obrót papierami wartościowymi. Pozostawi jedynie konta około 100 klientów, do których nie można dotrzeć (głównie dlatego, że większość z nich nie żyje). Ponieważ bank nie może legalnie niezwłocznie wyprzedać papierów wartościowych tych nieaktywnych klientów, MLB zamierza: 1) uzyskać licencję na prowadzenie kont tych nieaktywnych klientów; i 2) wystąpić o uchylenie pełnej licencji na prowadzenie działalności bankowej, które obejmowało również usługi powiernicze.

2.3. Strategia restrukturyzacji: utworzenie SDI

- (32) Pozostała po sprzedaży działalność komercyjna ma zostać przeniesiona do pionu zajmującego się działalnością rozwojową: należą do niej m.in. aktywa płynne o wartości 20,3 mln LVL; inne aktywa o wartości 7,6 mln LVL; depozyty na żądanie o wartości 5,9 mln LVL oraz depozyty terminowe o wartości 1 mln LVL; inne zobowiązania o wartości 1,7 mln LVL oraz pozostały kapitał własny w wysokości 19,2 LVL.
- (33) Po sprzedaży części zajmującej się działalnością komercyjną, na dzień 30 czerwca 2013 r. MLB ma składać się wyłącznie z części prowadzącej działalność na rzecz rozwoju. Bank będzie posiadał aktywa o wartości około 222,3 mln LVL.
- (34) W uzupełniającym protokole ustaleń Łotwa sformułowała następujące zobowiązania wobec Unii i MFW:
- po zbyciu aktywów komercyjnych MLB Łotwa połączy część MLB prowadzącą działalność na rzecz rozwoju z innymi instytucjami państwowymi w celu utworzenia SDI. Za pośrednictwem instrumentów finansowych obsługiwanych obecnie przez MLB, Łotewską Agencję Gwarancji, Fundusz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Fundusz Inwestycyjny na rzecz Środowiska (¹⁾) SDI wdrażałaby programy pomocy państwa;
 - SDI nie będzie miała zezwolenia na pozyskiwanie depozytów prywatnych. Będzie unikała udzielania bezpośrednich pożyczek, z wyjątkiem przypadków gdy programy preferencyjne zostały już zatwierdzone lub w przypadkach gdy pożyczka jest: (i) związana z dostawą produktów, które nie są oferowane przez banki komercyjne lub instytucje niebędące bankami; (ii) zależna od wysoce wyspecjalizowanej wiedzy, której nie posiadają banki komercyjne ani instytucje niebędące bankami; lub (iii) zbyt mała lub zbyt ryzykowna, aby stanowiła przedmiot zainteresowania banków komercyjnych lub instytucji niebędących bankami;
 - do czasu zaakceptowania planu działania dla SDI MLB nie rozpocznie realizacji żadnego nowego programu pożyczek bezpośrednich; cała kwota finansowania przyznanego MLB na rzecz wdrażania krajowych instrumentów inżynierii finansowej musi zostać zabezpieczona i w pełni przekazana SDI po jej utworzeniu. Aby usprawnić profesjonalne monitorowanie i zwiększyć przejrzystość po ustanowieniu SDI, powołana zostanie Rada Konsultacyjna pod przewodnictwem Ministra Finansów, która będzie składać się z członków reprezentujących kluczowe ministerstwa, partnerów społecznych, Stowarzyszenie Banków Komercyjnych oraz renomowane międzynarodowe instytucje finansowe, posiadających wiedzę fachową z zakresu działalności rozwojowej;
 - po sprzedaży lub przekazaniu Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej komercyjnych części MLB, bank nie będzie miał zezwolenia na pozyskiwanie żadnych nowych depozytów prywatnych. Komisja ds. rynku finansowego i kapitałowego zapewni wypełnienie tego zobowiązania.

(¹⁾ Zgodnie z uzupełniającym protokołem ustaleń do dnia 30 czerwca 2013 r. władze łotewskie miały przedstawić plan działania dotyczący tego połączenia. Prace postępują jednak wolno, głównie dlatego, że ministrowie gospodarki i finansów nie byli w stanie dojść do porozumienia co do tego, która instytucja byłaby odpowiedzialna za nadzór nad SDI.

2.4. Opis środków, których dotyczy niniejsza decyzja

- (35) Jeżeli chodzi o działalność rozwojową MLB, Komisja zauważa zamiar zoptymalizowania przez Łotwę systemu instytucji finansowych działających na rzecz rozwoju poprzez ich konsolidację w ramach SDI. W decyzji o wszczęciu postępowania przewidywano, że MLB będzie prowadzić działalność rozwojową wyłącznie do czasu ustanowienia SDI, co miało mieć miejsce do dnia 31 grudnia 2012 r. Proces ten jednak opóźnia się i nadal trwa. Ponieważ władze łotewskie nie ukończyły projektu SDI, decyzja ta odnosi się wyłącznie do komercyjnej części MLB. W związku z tym część rozwojowa MLB zostanie poddana ocenie w oddzielnej decyzji ostatecznej.
- (36) W decyzji o wszczęciu postępowania następujące środki przyznane przez Łotwę na rzecz komercyjnej części MLB zostały tymczasowo zatwierdzone jako pomoc na ratowanie:
- a) środek służący dokapitalizowaniu o wartości 70,2 mln LVL przyznany w dniu 23 marca 2010 r.;
 - b) środek służący dokapitalizowaniu w wysokości 50 mln LVL przyznany pod koniec 2011 r. (przyznany jako instrument pomocy na utrzymanie płynności finansowej, który miał zostać przekształcony w kapitał);
 - c) rezerwowi instrument pomocy na utrzymanie płynności finansowej w wysokości do 250 mln LVL;
 - d) gwarancje dla wierzycieli międzynarodowych pionu komercyjnego MLB w wysokości do 32 mln LVL; oraz
 - e) pomoc na utrzymanie płynności finansowej w wysokości do 60 mln LVL na likwidację aktywów o obniżonej jakości w HipoNIA.
- (37) Łotwa przedstawiła informacje dotyczące wykorzystania wsparcia ze strony państwa na likwidację pionu komercyjnego MLB, które zostały zmienione w taki sposób, aby uwzględnić wdrożenie strategii sprzedaży.
- (38) Łączna kwota kapitału potrzebna ze środka opisanego w motywie 36 lit. b) była niższa niż początkowo planowano, wynosiła bowiem 25 mln LVL zamiast 50 mln LVL, ponieważ władze łotewskie zdecydowały, że MLB będzie działało bez licencji na prowadzenie działalności bankowej, co spowodowało zmniejszenie kwoty potrzebnego kapitału. Podwyższenie kapitału o 25 mln LVL miało miejsce w czerwcu 2012 r. (1).
- (39) Opisany w motywie 36 lit. c) rezerwowi instrument pomocy na utrzymanie płynności finansowej w wysokości do 250 mln LVL został tymczasowo zatwierdzony i udostępniony MLB z dniem 1 stycznia 2012 r. do czasu zakończenia procesu sprzedaży, aby był dostępny w przypadkach nagłych problemów z płynnością. Na dzień 30 maja 2013 r. wykorzystana kwota pomocy na utrzymanie płynności finansowej była znacznie niższa od maksymalnej przewidywanej kwoty (50 mln LVL), ponieważ nie miała miejsca panika bankowa, a proces przekształcenia przebiegł bezproblemowo. Obecne saldo należności wynosi 25 mln LVL, które zostaną spłacone do dnia 31 grudnia 2013 r.
- (40) Opisane w motywie 36 lit. d) gwarancje w wysokości dochodzącej do 32 mln LVL miały zostać udzielone wierzycielom międzynarodowym MLB w ramach jego pionu komercyjnego. Ponieważ zgodnie z zawartymi przez nich umowami sprzedaż pionu komercyjnego i przekształcenie MLB w bank rozwoju mogły zostać uznane za zdarzenie niewykonania zobowiązania, środek ten był niezbędny do zagwarantowania zobowiązań na wypadek gdyby międzynarodowi wierzyciele zażądaliby przedterminowej spłaty pożyczek na rzecz MLB. Kwota gwarancji wymagana w odniesieniu do komercyjnej części jest jednak niższa od przewidzianych 32 mln LVL, ponieważ tylko niektórzy międzynarodowi wierzyciele wymagali zastosowania dodatkowych środków bezpieczeństwa. Na dzień 30 maja 2013 r. poziom przewidywanych niezbędnych gwarancji wynosił 12,4 mln LVL.
- (41) Opisana w motywie 36 lit. e) pomoc na utrzymanie płynności finansowej na rzecz HipoNIA okazała się wyższa od kwoty tymczasowo zatwierdzonej przez Komisję i wyniosła 71 mln LVL zamiast 60 mln LVL. Zwiększenie kwoty instrumentu pomocy było wymagane, ponieważ części pakietu 3 nie została sprzedana na rynku tylko przekazana spółce HipoNIA, tym samym zwiększając niezbędną kwotę finansowania. Pomoc na utrzymanie płynności finansowej zostanie spłacona do dnia 31 grudnia 2018 r.

(1) W związku z tym łączne dokapitalizowanie odpowiednio w 2010 r. i 2012 r. wynosi 95,2 mln LVL (70,2 mln LVL plus 25 mln LVL).

- (42) W związku z tym Łotwa zwróciła się do Komisji o zatwierdzenie zwiększenia pomocy na utrzymanie płynności finansowej o 11 mln LVL. W tym kontekście Łotwa twierdziła, że całkowita kwota pomocy niezbędnej do wyłączenia pionu komercyjnego MLB jest niższa od tymczasowo zatwierdzonej kwoty pomocy.

Tabela 2

Przegląd zatwierdzonej pomocy państwa w stosunku do przyznanej pomocy państwa

(sytuacja z maja 2013 r.)

Pomoc na utrzymanie płynności finansowej na rzecz MLB	
Kwota wstępnie zatwierdzona przez Komisję w dniu 26 stycznia 2012 r.	250,0 mln LVL
Kwota przyznana w grudniu 2011 r.	50,0 mln LVL
Pomoc na utrzymanie płynności finansowej na rzecz spółki HipoNIA	
Kwota wstępnie zatwierdzona przez Komisję w dniu 26 stycznia 2012 r.	60,0 mln LVL
Kwota przyznana w czerwcu 2013 r.	71,0 mln LVL
Gwarancje	
Kwota wstępnie zatwierdzona przez Komisję w dniu 26 stycznia 2012 r.	32,0 mln LVL
Kwota przyznana w czerwcu 2012 r.	12,4 mln LVL
Kapitał	
Kwota wstępnie zatwierdzona przez Komisję w dniu 26 stycznia 2012 r.	70,2 + 50,0 mln LVL
Kwota przyznana w czerwcu 2012 r.	70,2 + 25,0 mln LVL
Całkowita kwota pomocy państwa	
Kwota wstępnie zatwierdzona przez Komisję w dniu 26 stycznia 2012 r.	462,2 mln LVL
Kwota środków pomocy według obecnego szacunku	228,6 mln LVL

2.5. Podstawy wszczęcia postępowania

- (43) W komunikacie w sprawie restrukturyzacji⁽¹⁾ określono zasady pomocy państwa mające zastosowanie do restrukturyzacji instytucji finansowych w dobie kryzysu. W myśl komunikatu w sprawie restrukturyzacji, aby zachować zgodność z art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu restrukturyzacji instytucji finansowej w kontekście obecnego kryzysu finansowego musi:

- uwzględniać wystarczający wkład własny beneficjenta (podział obciążenia),
- obejmować wystarczające środki mające na celu ograniczenie zakłócenia konkurencji,

⁽¹⁾ Komunikat komisji w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regułami pomocy państwa (Dz.U. C 195 z 19.8.2009, s. 9).

— prowadzić do przywrócenia rentowności banku lub wskazać sposób jego zorganizowanej likwidacji.

- (44) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja tymczasowo zatwierdziła pomoc na ratowanie, uznając, że środki opisane w motywie 36 były odpowiednie, ponieważ miały na celu usunięcie zagrożeń dla łotewskiej gospodarki wynikających z problemów MLB. Komisja uznała również, że środki te były niezbędne oraz stanowiły najkorzystniejsze ekonomicznie opcje dla rządu łotewskiego pod względem stopniowego kończenia działalności komercyjnej banku. Komisja miała jednak wątpliwości dotyczące proporcjonalności pomocy i w zwróciła się o dostarczenie dalszych informacji w tej sprawie.

Środki ochronne przed nadmiernymi zakłóceniami konkurencji – zaprzestanie działalności komercyjnej

- (45) Zgodnie ze strategią sprzedaży większa część działalności gospodarczej pionu komercyjnego MLB miała zostać zakończona i sprzedana w pakietach, a jednostki zależne Hipolizings i Hipo Fondi miały zostać sprzedane oddzielnie, co uzyskało poparcie ze strony Komisji.
- (46) Jeżeli chodzi o zorganizowaną likwidację, Komisja stwierdziła, że potrzebuje więcej informacji na temat zgodności pomocy na zaprzestanie działalności komercyjnej MLB. W szczególności Komisja zwróciła się do władz łotewskich o przedstawienie w sposób precyzyjny przewidywanych pośrednich etapów sprzedaży działalności oraz dalszych informacji dotyczących działalności, której nie można sprzedać.
- (47) Jeżeli chodzi o działalność gospodarczą, która miała być kontynuowana, jako samodzielne podmioty prawne sprzedane miały zostać wyłącznie dwa podmioty, mianowicie Hipolizings i Hipo Fondi. W świetle ich ograniczonej obecności na rynku ⁽¹⁾ oraz ich sprzedaży w wyznaczonym terminie przez bank, Komisja wstępnie stwierdziła jednak, że środki pomocy były odpowiednie.

Przywrócenie długoterminowej rentowności działalności gospodarczej grupy MLB

- (48) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zwróciła się do władz łotewskich o przedstawienie dodatkowych informacji, aby upewnić się, że podmioty, które pozostaną samodzielne (Hipolizings i Hipo Fondi), będą rentowne po sprzedaży. W szczególności Komisja chciała wiedzieć, kto w miejsce MLB mógłby zapewnić infrastrukturę lub środki finansowe, których podmioty te wymagałyby po sprzedaży.

Zorganizowana likwidacja niesprzedanej działalności komercyjnej

- (49) Chociaż w strategii sprzedaży przedstawiono informacje dotyczące warunków zorganizowanej likwidacji działalności komercyjnej, w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości, czy wprowadzone zostały wystarczające środki ochronne przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji.
- (50) Komisja w szczególności zachęcała władze łotewskie do terminowego zakończenia sprzedaży oraz do zaproponowania dodatkowych środków w celu zapewnienia, aby bank niekorzystnie wycenił swoje produkty komercyjne oraz ograniczył płatności zaliczkowe z tytułu istniejących pożyczek.

3. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (51) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron.

⁽¹⁾ Udział spółki Hipolizings w rynku leasingu wynosi 5 %, a udział Hipo Fondi w rynku zarządzania środkami drugiego filara systemu emerytalnego wynosi 4 %.

4. UWAGI ŁOTWY DOTYCZĄCE DECYZJI O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA

- (52) W dniu 5 kwietnia 2012 r. Łotwa przedstawiła swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, a później uzupełniała uzasadnienie swojego stanowiska, regularnie przekazując informacje do czerwca 2013 r. ⁽¹⁾.
- (53) Ogólnie Łotwa jest zdania, że spełniono wszystkie kryteria dotyczące zgodności pomocy państwa w odniesieniu do MLB, ponieważ: (i) zlikwidowano pion komercyjny; (ii) pozostały pion rozwoju funkcjonuje w ściśle określonym zakresie produktów (kompetencje); oraz (iii) cofnięta zostanie licencja pozostałej po przekształceniu instytucji, w związku z czym nie będzie ona konkurować o finansowanie z bankami komercyjnymi.
- (54) Łotwa przedstawiła wyczerpujące informacje dotyczące *pionu rozwoju MLB* ⁽²⁾. Łotwa wyjaśniła jednak, że nie osiągnięto jeszcze pełnego porozumienia w sprawie utworzenia SDI, która ma przejąć pion rozwoju MLB. Łotwa stwierdziła, że wspólny plan działania dotyczący powołania SDI przez zainteresowane ministerstwa oraz eksperta zewnętrznego ma być gotowy w dniu 2 sierpnia 2013 r. oraz że prace będą kontynuowane w 2013 r. Ostateczny termin utworzenia SDI jest jednak nadal niejasny.
- (55) Z tego powodu Łotwa zwróciła się z wnioskiem, aby ocena pomocy państwa dotycząca utworzenia SDI była traktowana jako odrębna procedura, a nie przeprowadzana w ramach procedury dotyczącej pionu komercyjnego MLB.
- (56) Jeżeli chodzi o *środki ochronne przed nadmiernymi zakłóceniami konkurencji*, Łotwa jest zdania, że wdrożony mechanizm zapewnia brak bezpośredniej konkurencji pomiędzy pionem komercyjnym MLB a innymi bankami komercyjnymi. MLB zaprzestał nowej działalności pożyczkowej w listopadzie 2009 r. Po stronie depozytowej początkowo potrzebne było aktywne zarządzanie bazą depozytową w celu uniknięcia dodatkowej pomocy państwa na utrzymanie płynności finansowej, dopóki nie sfinalizowano transakcji sprzedaży. Depozyty związane z pionem komercyjnym MLB ostatecznie sprzedano jako część pakietów 1 i 2, a rozliczanie transakcji kartami płatniczymi oraz sieć bankomatów zostały zlikwidowane.
- (57) HipoNIA, która nabyła portfele pożyczek od MLB, nie zapewnia dodatkowego finansowania żadnemu ze swoich klientów. W szczególności, zważywszy na stan tych pożyczek (prawie wszystkie są przeterminowane o ponad 90 dni i zostały już podjęte próby restrukturyzacji), prawie we wszystkich przypadkach doprowadzi to do przejścia nieruchomości przez spółkę HipoNIA.
- (58) Jeżeli chodzi o *pion komercyjny*, Łotwa przedstawiła pełny harmonogram sprzedaży lub likwidacji aktywów, określiła kluczowe etapy pośrednie procesu oraz poinformowała Komisję o poczynionych postępach i rzeczywistych terminach zawarcia umów sprzedaży. Łotwa twierdziła, że wszystkie pozycje bilansowe dotyczące pionu komercyjnego zostaną usunięte do stycznia 2014 r.
- (59) Łotwa przedstawiła szczegółowy przegląd kwot pomocy państwa rzeczywiście przyznanej na rzecz pionu komercyjnego MLB (mianowicie pomocy na utrzymanie płynności finansowej na rzecz MLB w wysokości 50 mln LVL, gwarancji państwowych w wysokości 12,4 mln LVL, środków kapitałowych w wysokości 95,2 mln LVL i pomocy na utrzymanie płynności finansowej w wysokości 71 mln LVL na rzecz spółki HipoNIA). Łotwa podkreśliła, że łączna pomoc, jakiej potrzebuje MLB w odniesieniu do swojej komercyjnej części, jest niższa, niż pierwotnie zakładano (oraz tymczasowo zatwierdzono w decyzji o wszczęciu postępowania).
- (60) Zdaniem Łotwy żaden ze środków pomocy nie przynosi bezpośredniej korzyści działalności komercyjnej, która będzie kontynuowana przez Hipolizings i Hipo Fondi po tym, jak zostanie ona sprzedana. Podstawowe obszary działalności MLB podzielono na trzy pakiety i sprzedano w formie sprzedaży aktywów. Żaden z tych pakietów nie jest przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu; w związku z tym Łotwa uznaje, że działalność gospodarcza nie jest kontynuowana po sprzedaży, a w pakietach nie wystąpią korzyści płynące z pomocy państwa otrzymanej przed sprzedażą.
- (61) Łotwa jest zdania, że wyłącznie sprzedaż pakietu 4 (Hipolizings) może stanowić kontynuację działalności gospodarczej. Hipolizings będzie jednak tworzyło bardzo małą część grupy, do której należy nabywca tej spółki (mniej niż 0,1 %) oraz [...]. Sprzedaż zapewni podmiotowi długoterminową rentowność i nie będzie stanowiła zagrożenia dla rentowności nabywcy. Ponadto udział Hipolizings w rynku w wysokości 5 % jest bardzo niewielki. Oprócz tego spółka skorzystała z pomocy przyznanej na rzecz MLB tylko w ograniczonym stopniu i

⁽¹⁾ Najważniejsze informacje otrzymano w dniach 15 kwietnia 2013 r. i 3 czerwca 2013 r.

⁽²⁾ Informacji dotyczących pionu rozwoju nie przytoczono szczegółowo, ponieważ nie jest to przedmiotem obecnej decyzji.

pośrednio: jej istniejące ustalenia umowne nie musiały zostać niespodziewanie wypowiedziane, a spółka, podobnie jak inne spółki należące do banku, nie musiała zostać sprzedana przez właściciela znajdującego się w trudnej sytuacji. Biorąc pod uwagę bardzo ograniczoną kwotę pomocy na rzecz Hipolizings, Łotwa jest zdania, że po sprzedaży i pełnej integracji z jej nabywcą Hipolizings nie odniesie korzyści z pomocy.

- (62) Jeżeli chodzi o firmę przykrywkę Hipo Fondi sprzedaną prywatnemu inwestorowi, Łotwa zobowiązuje się do [...].
- (63) Odnosnie do przeniesienia aktywów z MLB do HipoNIA oraz ich późniejszej sprzedaży, Łotwa zgadza się ze wstępnymi ustaleniami Komisji, określonymi w decyzji o wszczęciu postępowania, że przeniesienie nie obejmuje pomocy.
- (64) W odniesieniu do podniesienia kapitału pionu komercyjnego, które miało miejsce w 2012 r., Łotwa wyjaśniła, że podniesienie to odbyło się dwuetapowo: pierwszy etap był związany ze sprzedażą pakietów 1, 2, 3, 5 i 6, a drugi był związany ze sprzedażą pakietu 4. Wysokość kapitału została ograniczona do minimum i obliczona w celu zapewnienia adekwatności kapitału ustawowego pionu komercyjnego w następstwie strat wynikających ze sprzedaży.
- (65) Jeżeli chodzi o rezerwy instrument pomocy na utrzymanie płynności finansowej przyznany w kontekście restrukturyzacji, Łotwa twierdziła, że pomoc na rzecz pionu komercyjnego miała charakter tymczasowy i miała zapewnić zorganizowaną sprzedaż. Zdaniem Łotwy niewielka skala tego instrumentu oraz jego tymczasowy charakter ograniczyły ewentualne zakłócenia konkurencji do minimum.
- (66) Ponadto Łotwa zobowiązała się do przedstawienia sprawozdań z monitorowania restrukturyzacji MLB, w tym z likwidacji niesprzedanej działalności komercyjnej oraz z wyceny *ex post* likwidacji.

5. OCENA ŚRODKÓW

5.1. Istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu

- (67) Jak określono w art. 107 ust. 1 Traktatu, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi, o ile przepisy nie stanowią inaczej.

Beneficjenci pomocy

- (68) Jak określono w motywie 145 decyzji o wszczęciu postępowania, podczas dokonywania oceny środków w celu ustalenia, czy stanowią one pomoc państwa, konieczne jest wprowadzenie rozróżnienia pomiędzy obecną a przyszłą działalnością MLB jako banku rozwoju oraz pozostałą działalnością komercyjną prowadzoną przez MLB w okresie przejściowym (stopniowego wycofywania). Władze łotewskie przedstawiły dane wykazujące sposób, w jaki środki przyniosły korzyść poszczególnym segmentom.
- (69) Zakres obecnej decyzji obejmuje wyłącznie środki przyznane na rzecz komercyjnej części MLB. Warunki działalności MLB jako banku rozwoju, która ma być kontynuowana przez nieustanowioną jeszcze instytucję działającą na rzecz rozwoju, zostaną poddane ocenie w oddzielnej decyzji ostatecznej.
- (70) W rezultacie w obecnej decyzji ocenie poddane zostaną wyłącznie środki przyznane przez Łotwę, które przynoszą korzyść komercyjnej części MLB w takim zakresie, w jakim są potrzebne do restrukturyzacji pionu komercyjnego MLB.

- (71) Przypomina się, że aby poddać ocenie środki przynoszące korzyści pionowi komercyjnemu banku, ważne jest ustalenie, czy i w jakim stopniu działalność gospodarcza jest kontynuowana lub zakończona po sprzedaży aktywów komercyjnych i zobowiązań⁽¹⁾. W tym względzie Komisja uznaje, że przy sprzedaży pakietów 3A (prywatnemu inwestorowi), 3B i 4 (Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej do stopniowego opracowania) do dnia 30 czerwca 2013 r. te rodzaje działalności gospodarczej byłej komercyjnej części MLB zostały zakończone. Warto również zauważyć, że dużą część aktywów uprzednio zarządzanych przez Hipo Fondi sprzedano niezależnie od tej spółki poprzez sprzedaż aktywów. Komisja jest zdania, że sprzedaż na zasadzie pakietów, która umożliwiła różnym nabywcom składanie ofert dotyczących poszczególnych części aktywów komercyjnych i zobowiązań MLB, skutecznie przyczynia się do likwidacji działalności komercyjnej MLB. Warto zauważyć, że przepakowując pakiety i renegegując oferty z potencjalnymi inwestorami, bank kilkakrotnie podejmował próby sprzedaży niesprzedanych aktywów, które ostatecznie mają zostać przeniesione do Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej. Zatem wydaje się, że MLB wyczerpał wszystkie dostępne na rynku możliwości sprzedaży tych aktywów najgorszej jakości po rozsądnej cenie, tj. po cenie wyższej niż ich długoterminowa wartość ekonomiczna szacowana przez uznanego konsultanta zewnętrznego.
- (72) Jeżeli chodzi o działalność pomocniczą MLB o charakterze komercyjnym, Łotwa również przedstawiła wystarczające informacje o tym, że działalność ta została już zakończona lub zostanie zakończona w najbliższym czasie. Firma przykrywka Hipo Fondi, która pozostanie po sprzedaży zarządzanych przez nią aktywów, zostanie sprzedana w najbliższych miesiącach, obrót papierami wartościowymi zostanie zakończony, a RIS, będąca wyłącznie spółką holdingową posiadającą obecnie udziały Hipo Fondi, oraz dwie niewypłacalne spółki zostaną zlikwidowane. Przewiduje się, że do dnia 31 grudnia 2013 r. licencja na prowadzenie działalności bankowej MLB zostanie uchylona.
- (73) Jeżeli chodzi o Hipolizings, spółkę tę sprzedano jako podmiot prawny w drodze zbycia udziałów. Łotwa twierdziła, że Hipolizings nie odniosło bezpośrednich korzyści z żadnej formy wsparcia udzielonego jej spółce dominującej – MLB⁽²⁾. W odniesieniu do ewentualnych środków na rzecz ratowania aktywów opisanych w motywach 165–170 decyzji o wszczęciu postępowania przypomina się, że przed sprzedażą Hipolizings najgorsze aktywa MLB zostały wewnętrznie przekazane do spółki HipoNIA. W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja stwierdziła, że takie wewnętrzne przeniesienie aktywów mogłoby stanowić środek na rzecz ratowania aktywów działający na korzyść Hipolizings i Hipo Fondi wyłącznie w przypadku gdy oraz w zakresie w jakim spółki te odniosły korzyść z takiego przeniesienia. Biorąc pod uwagę potwierdzenie Łotwy, że żadne aktywa nie zostały przeniesione z Hipolizings do HipoNIA, można stwierdzić, że spółka Hipolizings nie otrzymała żadnej pomocy na ratowanie aktywów mającego bezpośredni korzystny wpływ na jej działalność. Jak potwierdziła Łotwa, nie można jednak wykluczyć, że w ograniczonym stopniu spółka Hipolizings odniosła korzyści z pomocy przyznanej MLB w takim sensie, że nie było konieczności niespodziewanego zakończenia istniejących ustaleń umownych Hipolizings, a spółka nie musiała zostać sprzedana przez właściciela znajdującego się w trudnej sytuacji. W związku z tym Komisja stwierdza, że spółka Hipolizings odniosła korzyści z pomocy przyznanej MLB, aczkolwiek pośrednio, a zatem w bardzo małym stopniu.
- (74) Jeżeli chodzi o Hipo Fondi, Komisja zauważa, że w chwili jej sprzedaży mniejszościowemu akcjonariuszowi była ona wyłącznie firmą przykrywką. Łotwa potwierdziła, że pozostałe portfele prywatne i zamknięte fundusze inwestycyjne zarządzane przez Hipo Fondi zostały już zamknięte, są w trakcie wypowiedzania lub zostaną zlikwidowane. Ponadto Łotwa zobowiązała się do [...].
- (75) W świetle powyższego można stwierdzić, że co najmniej przez pewien czas Hipo Fondi pozostanie wyłącznie firmą przykrywką, bez żadnej aktywnej rzeczywistej działalności, którą można zarządzać. Biorąc pod uwagę, że firma przykrywka kończy działalność prowadzoną uprzednio przez Hipo Fondi w charakterze jednostki zależnej MLB i nie podejmuje niezwłocznie żadnej nowej działalności gospodarczej, można stwierdzić, że nie ma ciągłości pomiędzy Hipo Fondi jako przedsiębiorstwem, które było częścią grupy MLB, a nowym podmiotem, tj. spółką Hipo Fondi należąca do nowego właściciela lub nowych właścicieli i prowadzącą nową działalność gospodarczą, o ile w ogóle prowadzi jakąś działalność. W związku z tym nie można uznać, że spółka przykrywka Hipo Fondi odniosła korzyści z pomocy przyznanej uprzednio na rzecz MLB.
- (76) Jeżeli chodzi o HipoNIA, spółka będzie obejmowała aktywa byłego pionu komercyjnego MLB w trybie likwidacji i będzie prowadziła działalność wyłącznie przez ograniczony czas. Zgodnie z ustaloną praktyką środki służące likwidacji działalności komercyjnej mogą jednak stanowić pomoc⁽³⁾.

(1) Zob. motyw 153 decyzji o wszczęciu postępowania.

(2) Zob. motyw 60.

(3) Zob. np. decyzja Komisji z dnia 25 października 2010 r. w sprawie N 560/09 Pomoc na likwidację banku Fionia (Dz.U. C 76 z 10.3.2011, s. 3), decyzja z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie N 194/09 Pomoc na likwidację Bradford & Bingley (Dz.U. C 143 z 2.6.2010, s. 22) oraz decyzja z dnia 5 listopada 2008 r. w sprawie NN 39/08 Pomoc na likwidację banku Roskilde, (Dz.U. C 12 z 17.1.2009, s. 3).

- (77) Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa będące nabywcami pakietów, w oparciu o informacje przedstawione przez Łotwę Komisja zauważa, że proces sprzedaży przeprowadzono w sposób otwarty i niedyskryminujący, na warunkach rynkowych oraz z zamiarem maksymalnego zwiększenia ceny określonych pakietów.
- (78) Jeżeli chodzi o przekazanie spółki HipoNIA poniżej ceny rynkowej, Komisja potwierdza swój wstępny wniosek zawarty w decyzji o wszczęciu postępowania, że nabywcy tej spółki, Łotewskiej Agencji Prywatyzacyjnej, nie można uznać za beneficjentów pomocy, ponieważ nie prowadzi ona działalności gospodarczej i jest jedynie agencją państwa łotewskiego⁽¹⁾.
- (79) Na tej podstawie Komisja twierdzi, że przedsiębiorstwa będące nabywcami aktywów komercyjnych i zobowiązań MLB nie otrzymały pomocy.
- (80) Podsumowując, po sprzedaży wszystkich pakietów stanowiących była działalność komercyjną MLB, która do tej pory została już zakończona, środki pomocy przynoszą korzyść wyłącznie działalności komercyjnej MLB kontynuowanej po sprzedaży spółek HipoNIA i Hipolizings.

Środki pomocy

- (81) Jak określono w motywie 73, spółka Hipolizings odniosła korzyści (aczkolwiek wyłącznie w ograniczonym zakresie) z pomocy przyznanej na rzecz MLB. Jak wspomniano, ustalenia umowne spółki nie musiały być niespodziewanie zakończone, a spółka nie musiała zostać sprzedana przez właściciela znajdującego się w trudnej sytuacji, co mogło prowadzić do gwałtownej wyprzedaży. Ograniczony zakres korzyści lub fakt, że nie można jej określić liczbowo, nie zmienia oceny Komisji w tej sprawie.
- (82) Zważywszy, że spółka Hipolizings działa w sektorze finansowym, wszelkie korzyści pochodzące z zasobów państwowych, które mają korzystny wpływ na jej działalność, mogą wpływać na handel wewnątrz Unii i zakłócić konkurencję. W związku z tym środki mające korzystny wpływ na działalność spółki należy uznać za mogące powodować zakłócenia konkurencji i mogące wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Korzyści tej udzielono dzięki zasobom państwowym i ma ona charakter selektywny, ponieważ przynosi korzyści tylko jednej grupie finansowej.
- (83) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że pośrednia korzyść przyznana spółce Hipolizings, wynikająca z przyznanych MLB środków pomocy, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.
- (84) W odniesieniu do instrumentu pomocy na utrzymanie płynności finansowej przyznanego spółce HipoNIA, która zostaje utrzymana na etapie restrukturyzacji, aczkolwiek za większą kwotę, już w decyzji o wszczęciu postępowania stwierdzono, że środek ten stanowi pomoc państwa. Nie ma zatem podstaw, aby Komisja zmieniła swoje wcześniejsze oceny w świetle zwiększenia kwoty pomocy na utrzymanie płynności finansowej. Zmieniona kwota środka nie ma wpływu na kwalifikację tego środka jako pomocy. Komisja stwierdza zatem, że pomoc na utrzymanie płynności finansowej w wysokości 71 mln LVL na rzecz spółki HipoNIA stanowi pomoc państwa.
- (85) W odniesieniu do innych środków pomocy przyznanych MLB jako spółce dominującej spółki HipoNIA wynikająca z nich korzyść nie przynosi korzyści spółce HipoNIA. Celem i skutkiem wszystkich pozostałych środków pomocy przyznanych na rzecz MLB było podtrzymanie działalności MLB przez dłuższy okres niż byłoby to możliwe w przypadku natychmiastowej niewypłacalności i likwidacji. W chwili przyznania środków MLB spółka HipoNIA funkcjonowała jako spółka zarządzania aktywami o obniżonej jakości w grupie MLB. Biorąc pod uwagę, że działalność spółki HipoNIA ograniczała się do niezwłocznej likwidacji aktywów bez udzielenia klientom jakichkolwiek zaliczek, była to integralna część procesu likwidacji. W związku z tym w przypadku spółki HipoNIA można wykluczyć pośrednią pomoc ze strony innych środków przyznanych na rzecz pionu komercyjnego MLB.

5.2. Zgodność pomocy z rynkiem wewnętrznym

- (86) Ponieważ w sekcji 5.1 stwierdzono, że instrument pomocy na utrzymanie płynności finansowej na rzecz spółki HipoNIA i pośrednia korzyść przyznana spółce Hipolizings wynikająca z przyznanych środków pomocy na rzecz MLB stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, należy poddać ocenie ich zgodność z rynkiem wewnętrznym.

⁽¹⁾ Zob. motyw 158 decyzji o wszczęciu postępowania.

5.2.1. Podstawa prawna oceny zgodności

- (87) Jak już stwierdzono w motywach 177–180 decyzji o wszczęciu postępowania, środki pomocy przynoszące korzyść działalności komercyjnej MLB zostaną poddane ocenie na mocy art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu, a w szczególności komunikatu Komisji w sprawie restrukturyzacji.

5.2.2. Zgodność środka pomocy w myśl komunikatu w sprawie restrukturyzacji

Przywrócenie długoterminowej rentowności działalności gospodarczej MLB kontynuowanej przez Hipolizings po sprzedaży

- (88) W pkt 17 komunikatu w sprawie restrukturyzacji potwierdza się, że sprzedaż (części) instytucji finansowej stronie trzeciej może pomóc przywrócić długoterminową rentowność.
- (89) Spółkę Hipolizings sprzedano spółce Swedbank Lizings, która jest największą spółką leasingową na Łotwie (22 % udziału w rynku). Jest ona ściśle zintegrowana z ogólną działalnością bankową Swedbank. Na dzień 31 maja 2013 r. agencja Moody's podwyższyła rating spółki Swedbank do poziomu A1. Historia działalności grupy świadczy o odpowiedniej rentowności (stopa zwrotu z kapitału własnego w wysokości 16,9 % na koniec 2012 r. i w wysokości 13,8 % w pierwszym kwartale 2013 r. ⁽¹⁾) przy współczynniku kapitału Tier I przekraczającym 15 %. Działalność spółki Hipolizings ma bardzo mały udział w aktywach grupy Swedbank (ok. 0,05 %).
- (90) W świetle powyższego Komisja stwierdza, że włączona do grupy Swedbank działalność gospodarcza MLB kontynuowana przez Hipolizings po jej sprzedaży spółce Swedbank Lizings jest rentowna.

Zorganizowana likwidacja niesprzedanej działalności komercyjnej

- (91) Łotwa potwierdziła, że HipoNIA, która nabyła portfele pożyczek od MLB, nie zapewnia dodatkowego finansowania żadnemu ze swoich klientów. Łotwa zobowiązała się ponadto do przedstawienia sprawozdań z monitorowania likwidacji niesprzedanej działalności komercyjnej oraz z wyceny *ex post* likwidacji.
- (92) Komisja z zadowoleniem zauważa podejmowane przez Łotwę i MLB wysiłki mające na celu sprzedaż wszelkiej możliwej do sprzedania działalności komercyjnej, chyba że zgodnie z oceną uznanego doradcy zewnętrznego sprzedaż byłaby mniej korzystna ekonomicznie niż ich stopniowa likwidacja.
- (93) W świetle powyższego Komisja stwierdza, że wątpliwości podniesione w decyzji o wszczęciu postępowania zostały rozwiane, a wymogi zawarte w komunikacie w sprawie restrukturyzacji w zakresie zorganizowanej likwidacji działalności zostały w obecnym przypadku spełnione.

Pomoc ograniczona do minimum/wkład własny

- (94) Już w decyzji o wszczęciu postępowania stwierdzono, że scenariusz podstawowy przyjęty w strategii sprzedaży zapewnia ograniczenie do minimum pomocy potrzebnej do wycofania się przez MLB z działalności komercyjnej ⁽²⁾. Faktyczne wykonanie tego planu nie ma wpływu na tę ocenę.
- (95) Ponadto w decyzji o wszczęciu postępowania stwierdzono, że działalność komercyjna MLB zostaje zakończona w wyniku sprzedaży, co zapewnia jak największy wkład banku w restrukturyzację przy użyciu jego własnych zasobów ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Źródło: http://www.swedbank.com/idc/groups/public/@i/@sbg/@gs/@ir/documents/finacial/cid_900555.pdf

⁽²⁾ Zob. motyw 210 decyzji.

⁽³⁾ Zob. motywy 211–212 decyzji.

Unikanie nadmiernych zakłóceń konkurencji

- (96) Jak już określono w decyzji o wszczęciu postępowania, terminowe transakcje zbycia jednostek zależnych MLB niezależnie od banku oraz podział banku na kilka pakietów przed ich sprzedażą przyczyniają się do zmniejszenia nadmiernych zakłóceń konkurencji spowodowanych pomocą. W związku z tym te działania w zakresie zbycia budzą zadowolenie ⁽¹⁾.
- (97) Ponieważ sprzedaż została zakończona, wątpliwości wyrażone w decyzji o wszczęciu postępowania dotyczące tempa sprzedaży zostały rozwiązane.
- (98) Ponieważ Łotwa potwierdziła, że HipoNIA nie przyzna żadnych zaliczek z tytułu istniejących pożyczek, wątpliwości wyrażone w decyzji o wszczęciu postępowania dotyczące tej kwestii również zostały rozwiązane.
- (99) Jeżeli chodzi o Hipolizings, w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wstępnie stwierdziła, że środki ograniczające zakłócenia konkurencji spowodowane przez przyznaną pomoc były odpowiednie. Biorąc pod uwagę potwierdzenie Łotwy, że spółka Hipolizings nie odniosła korzyści z żadnej bezpośredniej pomocy, obecnie można potwierdzić te wstępne ustalenia Komisji. Ponadto Hipolizings [...]. [...]. Rzeczywiście, w świetle ograniczonej obecności spółki Hipolizings na rynku (udział w rynku wynoszący 5 %) oraz ograniczonej pomocy przyznanej na rzecz tej spółki, która to pomoc ma wyłącznie pośredni charakter, środki ograniczające zakłócenia konkurencji, na które składa się głównie terminowa sprzedaż przez MLB, są odpowiednie.

5.2.3. Wniosek dotyczący zgodności

- (100) W świetle powyższego Komisja uznaje, że plan przekształcenia MLB oraz jego dotychczasowe wdrożenie w odniesieniu do działalności komercyjnej MLB spełniają wszystkie warunki określone w komunikacie w sprawie restrukturyzacji.

6. WNIOSEK

- (101) Komisja uznaje, że pomoc na utrzymanie płynności finansowej w wysokości 71 mln LVL przyznane MLB (w osobie prawnej spółki HipoNIA) przez Łotwę w czerwcu 2013 r. oraz pośrednia korzyść przyznana Hipolizings ze środków restrukturyzacyjnych przyznanych na rzecz MLB stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.
- (102) Komisja stwierdza, że Łotwa wprowadziła dodatkową pomoc na utrzymanie płynności finansowej w wysokości 11 mln LVL niezgodnie z prawem, naruszając art. 108 ust. 3 Traktatu. Komisja uznaje jednak, że środek ten oraz pierwotna pomoc na utrzymanie płynności finansowej w wysokości 60 mln LVL na rzecz spółki HipoNIA są zgodne z rynkiem wewnętrznym w myśl art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu.
- (103) Komisja uznaje również, że pośrednia korzyść przyznana Hipolizings płynąca ze środków restrukturyzacyjnych przyznanych MLB jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w myśl art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Przyznana przez Łotwę na rzecz MLB pomoc państwa na utrzymanie płynności finansowej dla spółki HipoNIA w wysokości 71 mln LVL oraz pośrednia korzyść przyznana spółce Hipolizings, płynąca ze środków restrukturyzacyjnych przyznanych MLB, są zgodne z rynkiem wewnętrznym.

⁽¹⁾ Zob. motyw 219 decyzji o wszczęciu postępowania.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Łotewskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 17 lipca 2013 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący
